

7. Харитонов Є. О. Деякі питання класифікації юридичних фактів / Є. О. Харитонов // Актуальні проблеми держави і права: зб. наук. праць Вип. 42. – Одеса: Юрид. Літ-ра, 2008. – С. 73–81.

8. Харитонов Є. О. Класифікація цивільних правовідносин: спроба новації у підходах / Є. О. Харитонов // Наукові праці Одеської національної юридичної академії: зб. наук. праць Т. VII. – Одеса: Юрид. Літ-ра, 2008. – С. 136–143.

9. Харитонova О. І. Правовідносини інтелектуальної власності, що виникають внаслідок створення результатів творчої діяльності (концептуальні засади): монографія / О. І. Харитонova. – Одеса: Фенікс, 2011. – 346 с.

Литау Д.В. Защита прав интеллектуальной собственности от плагиата в судебном порядке

В сообщении исследуется защита прав интеллектуальной собственности от плагиата в судебном порядке. Делается вывод о необходимости выявления, предупреждения незаконного присвоения результатов творческой деятельности.

Ключевые слова: право интеллектуальной собственности, плагиат, выявление и предупреждения плагиата, результаты творческой деятельности.

Litau D.V. Protecting of intellectual ownership rights from plagiarism in a judicial order

In a report is probed protecting of intellectual ownership rights from plagiarism in a judicial order. Drawn conclusion about the necessity of exposure, warning of misappropriation of results of creative activity.

Keywords: right of intellectual ownership, plagiarism, exposure and warnings of plagiarism, results of creative activity.

Лукомський А.О.,

студент юридичного факультету

Науковий керівник: Макушев П.В., професор,

Дніпровського гуманітарного університету

м. Дніпро, Україна

**ОСОБЛИВОСТІ ЗДІЙСНЕННЯ МИТНОГО КОНТРОЛЮ
ЗОЛОТОЮ ОРДОЮ НА ТЕРИТОРІЯХ КИЇВСЬКОЇ РУСИ**

В повідомленні досліджуються особливості здійснення митного контролю Золотою Ордою на території Київської Русі. Пропонуються висновки і рекомендації.

Ключові слова: митний контроль, Золота Орда, Київська Русь, здійснення митного контролю, впорядкування податкової політики.

Вступ. На сьогоднішній день Україна стоїть на «порозі» вибору майбутнього. Чи залишитися із закоренілим азіатським типом мислення та образом життя, чи зробити значний та майже титанічний крок, щоб повернутися до європейської «родини». На наш погляд така теза є доцільною для початку вивчення проблематики в роботі.

Даний історичний період був обраний через його маловідомість та не досить чітко визначену роль та характеристику саме економічного життя Монгольської держави, що в свою чергу породжує певні здогади та судження про митну справу на території тогочасної Київської Русі. Тому ми вважаємо для того, щоб зробити внесок у вивчення та розвиток історичної науки доцільно провести дослідження зовнішньо та внутрішньо економічного устрою Золотої Орди на території Київської Русі.

Монгольська активна експансія потребувала і жорстокого контролю за усіма сферами життя на захоплених територіях, якщо ж цього не було б то неминуче імперія розпалася, це в свою чергу і сталося. Тому можна зробити логічний висновок, що система економічного та загально соціального устрою на захоплених землях Монгольської імперії була недовершеною. А через те, що панування монголо-татарської культури та образу життя було досить впливовим, то слов'яни Київської Русі постраждали від цього і в мисленні майбутніх поколінь це теж відобразилося (це і «чинопоклонство», і невільницьке мислення, і хабарництво та інші негативні наслідки монгольської експансії). А з цього і випливають сучасні проблеми пересічного громадянина української держави. То чому б не проводити більш активну політику з викорінення із свідомості азіатського стилю життя. Україна – це європейська, цивілізована країна, а звідси необхідно провести синтез тих надбань, які залишили за собою монголо-татарські завоювання, а взагалі й не тільки вони.

Могутня імперія не могла існувати лише війною та загарбницькою системою. Політика татаро-монголів базувалася на подвійному адмініструванні, тобто:

1) військовій – створений Чингісханом механізм рекрутування населення на захоплених територіях;

2) економічній – тобто збір данини із загарбаних земель, який мав свої певні особливості, для підтримки держави і імператорської сім'ї. Монгольська політика на Русі не відрізнялася за своїми цілями від політики в інших землях, які перебували під контролем хана.

Отже, про особливості збору та впорядкування податкової політики в даному розділі і буде йти мова. Методи застосування цієї політики варіювалися в різних частинах Русі. На Південно-Західній Русі (Україні) – в Переяславській та Київській землях і на Поділлі – монголи повністю прибрали княжу адміністрацію, замінивши її своїм прямим управлінням. У Галицькій, Волинській, Смоленській і Чернігів-Сіверській землях, як і в Східній Русі, монголи встановили власне управління поряд з княжою адміністрацією. Новгород після 1260 року було звільнено від присутності монгольських чиновників, але не від обов'язку сплачувати податки. Навіть

в тих землях, де князі залишалися при владі як васали хана, монголи залишали за собою право ставити певні місцевості і групи населення під свій прямий контроль [4].

Хоча руські князі і залишалися при владі, їх адміністративні повноваження як васалів хана, були обмежені, оскільки хани призначали своїх власних чиновників для вербування воїнів та збору податків. У завойованих ними землях монголи визначити платоспроможність населення, проводячи його перепис. Монгольський перепис населення на Русі проведений за наказом великого хана, погодженим з ханом Золотої Орди. Перший перепис в Західній Русі провели ще в 1245 р.; тоді були оподатковані: Київська земля, Поділля і, можливо, Переяславська і Чернігівська землі. Після каральної експедиції Бурундая 1260 р перепис населення був проведений в Галичі і Волині [5, с. 69].

Населення Русі, за винятком новгородських земель і людей, що жили на церковних землях (неоподатковуваних), було розділено на міриади, тисячі, сотні і десятки. Цей поділ використовувався і для завдань місцевої адміністрації; так, «тисяча» позначала не тільки групу людей, що жили в певному районі, а й сам район. Іншими словами, кожний числовий розподіл представляв собою військово-фінансовий район, територіальну одиницю, з якої стягувалася певна кількість рекрутів і податків. Як і в самій Монголії, кількість солдатів, яких повинен був поставити район, цілком ймовірно, було підставою числового розподілу. Таким чином, «десяток» повинен був надати десять воїнів, «сотня» – сто і так далі. Співвідношення воїнів і загального числа населення в районі було значно нижче на Русі, ніж в Монголії. Так як, в Монголії армія становила приблизно одну десяту всього населення (як чоловічого, так і жіночого). Під час їх першого нападу на Русь у 1237 р монголи забирали десяту частину «з усього», включаючи людей [1, с. 286]. Таким чином, контингент воїнів, який монголи вимагали від Русі, становив одну десяту (10%) чоловічого населення, або, грубо кажучи, одну двадцяту (5%) всього населення. Тобто, як можна побачити, що кістяк армії становив монгольський контингент і це не дивно, тому що національна армія в ті часи повинна була складатися лише з осіб однієї національності.

Необхідно охарактеризувати порядок митного збору ханськими владою. Дань-вихід, як правило, стягувався спеціальними чиновниками – баскаками, а митний збір в значній мірі був функцією іншої ординської служби – даругачін, чини якої називалися, як ми вже зазначали, даруги (ставили печатки, клеймо). На Русі їх називали дарога (від цього поняття і походить слово дорога, що стала згодом синонімом терміну – шлях). Спочатку даруги виконували роль поштової служби, але так як всі комунікації в імперії монголів були предметом особливої уваги ханів, то і повноваження цих чиновників були дуже великими [4, с. 217]. Мабуть, саме вони контролювали митні операції в руських землях, так як до їх обов'язків входило ставити клеймо на товари. На Русі вищий склад даруги складався

з ординців, а нижчій з найманих слов'ян і мусульманських купців [2, с. 166].

Отримання митних зборів як внутрішніх, так і зовнішніх із завойованих земель становило основу економічної могутності Золотої Орди, оскільки з кочового населення держави ординські влади отримували тільки натуральний податок – копчур. Стягувати з населення Русі дань-вихід і поземельний податок – калан, незважаючи на допомогу руських князів баскакам, було складно через масову міграцію населення з південних районів країни в лісову зону північної Русі, тим самим збори тамги були пріоритетними задачами в податковій політиці Орди.

Висновок. Отже, є підстави стверджувати, що формування тогочасної вітчизняної митної системи одночасно з процесами державотворення, необхідністю забезпечення економічних інтересів та економічної безпеки несло вплив на сучасну митницю. Економічний розвиток і поглиблення торгівельних відносин з іншими державами об'єктивно вимагав вдосконалювати систему митної справи.

Однозначно, можна стверджувати, що період золотоординського ярма на землях Київської Русі не слід вважати періодом запустіння, руйнування і грабунку тогочасної України, все ж нова культура принесла Русі і нові знання та навички, які були прийняті народом та «перекочували» й до сучасності.

Список використаної літератури

1. Вернадский Г. В. Монголы и Русь / Г. В. Вернадский. – Тверь: Леан; М.: Аграф, 2004. – 480 с.
2. Гофф Ле Ж. Цивилизация Средневекового Запада / Жак Ле Гофф; пер. с фр. – Екатеринбург: У-Фактория. 2005. – 568 с.
3. Доманин А. А. Монгольская империя Чингизидов / А. А. Доманин. – М.: Центрполиграф, 2005. – 415 с.
4. Духовные и договорные грамоты великих и удельных князей XIV–XVI вв. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: googl.krZ59U.
5. Зародження інституту дізнання у митних системах різних форм Української державності (1650–1764) / Н. В. Ігнатко // Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 18: Економіка і право. – 2015. – Вип. 29. – С. 133–137. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nchnpu_018_2015_29_22.

Лукомский А.О. Особенности осуществления таможенного контроля золотой ордой на территории Киевской Руси

В сообщении исследуются особенности осуществления таможенного контроля Золотой Ордой на территории Киевской Руси. Предлагаются выводы и рекомендации.

Ключевые слова: *таможенный контроль, Золотая Орда, Киевская Русь, осуществление таможенного контроля, благоустройства налоговой политики.*

Lukomskiy A.O. Features of realization of custom control a gold horde on territory of Kievan Rus

In a report is probe the features of realization of custom control by Gold Horde on territory of Kievan Rus. Conclusions and recommendations are offered.

Keywords: *custom control, Gold Horde, Kievan Rus, realization of custom control, equipping with modern amenities of tax policy.*

Миронюк Т. О.,

студ. гр. БП-1-15,

*Наук. керівник: Телестакова А.А., к. ю. н., доцент
кафедри приватного та публічного права
факультету підприємництва та права
Київського національного університету
технологій та дизайну, м. Київ, Україна*

**СПОСОБИ ЗАХИСТУ ПРАВА ВЛАСНОСТІ:
ПОНЯТТЯ ТА КЛАСИФІКАЦІЯ**

В повідомленні досліджено способи захисту права власності. Аналізуються різні позиції і дається авторське розуміння захисту права власності та критерії групування способів захисту на види.

Ключові слова: *захист, право власності, способи захисту, критерії для групування, протиправне позбавлення власності.*

Вступ. Право власності – це одне із основних прав людини. Після природних прав людини воно є першим правом, яке захищається державою. Так, відповідно до ст. 13 Конституції України [1], «державою забезпечується захист прав усіх суб'єктів права власності» та ст.41, «ніхто не може бути протиправно позбавлений права власності». Нормами Конституції України щодо захисту права власності знайшли своє подальше втілення та практичне застосування у багатьох нормах галузей права – кримінального, адміністративного, земельного, цивільного, фінансового. Однак специфіка цивільно-правового захисту права власності надає можливість застосовувати способи, які забезпечують усунення перешкод у здійсненні права власності та майнового становища власника, чому не можуть у повному обсягу сприяти норми інших галузей права [2, с. 501]. Саме тому питання про захист права власності належать, насамперед, цивільному праву, адже ефективний вибір способів захисту порушеного, опорюваного або невідомого права власності має сприяти підвищенню стабільності, безпеці й надійності становища власника.

Класифікація правових явищ, у тому числі способів захисту права власності, має безперечне наукове значення, оскільки є одним з інструментів наукового пізнання. Класифікація дозволяє «розкласти» систему